

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny — hal.	EDVARD SÁNDORFI.	Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
Na pol roka --- 2 " — "	Majitel' a vydavatel' :	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
Na štvrt' roka --- 1 " 20 "	JAN MOLNÁR.	ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Ozvena prievidskej vol'by.

Vítazstvo ľudovej strany v prievidskom okrese pobesnilo tú liberálnu čriedu, najmä židovských novinkárov, ktorí befarizmus na večné veky chcú v uhorskej krajine udržať, ktorí to chcú, aby kresťanskí voličia samocit a statočnosť v sebe udušili. a sťa hovädá dali sa skupovať, ktorí šliapanie pravdy a práva zbožňujú, lebo len tak môžu nad nami panovať. Títo čarbáci v svojom zaslepení a besnote kľajú, hrešia, potupujú nás a jedno cigánstvo na druhé váľajú, len aby nás, ctíhodných ľudákov zohyzdiť mohli. Nie len perá, s ktorými tieto ošklivé lhárstva čmárajú, ale aj prašiny svoje sprosté máčajú do hnusných kanálov, aby aj myšlienky jejich nabraté boly špinavou mulinou. Niektorí atramentoví lúpežníci tak ošklive píšú o nás, že človek, ktorí vie čo je slušnosť, s opovržením šmarí tieto svinstvá ta, kde im patrí byť, a pritom čuduje sa nad tým, jak môže volá kto na toľko upadnúť do grobiánstva a šialenstva a pýta sa sám seba, či s lotry alebo z Leopoldova uprchlými bláznymi má do činenia. Teda toto je tá chýrna vzdelanosť a učenosť na ktorú liberáli tak pyšní sú? Toto sú tí maďari a hazafici, ktorí uhorskú krajinu blaženou, pevnou a slobodnou spravia? Toto sú tí, ktorí skvejú sa od šľachetných vlastností a na ktorých škvrny niet?

Ubohá krajina! Ty si veru dožila časov! Kde sú tí hrdinovia, kde tí obrovskí kresťania, ktorí ťa toľko rázy obránili a tvojmu menu pred celým svetom slávu vydobili? Pravda hanbíš sa, že miesto jich krivonosí zaujali! Ach plač a nariekaj, však my kresťania, tvoji zapovrhli, ubiedení a prenasledovaní, ale zato verní synovia to isté robíme.

A prečo že tak hrešia a besne štekajú na nás tí učení liberáli?

Preto, lebo kresťanstvo zobudilo sa z mdloby, ktorú liberálni blúznivci a tyrani zaspôsobili; lebo trháme putá, ktoré nám nie len na telo, ale aj na dušu pripevnili; lebo sa nám zošklivilo otroctvo, v ktorom nás najmä židáci a jejich pajtáši držia; lebo právo a slobodu žiadame; lebo vieru svoju milujeme a ju zapredať nechceme; konečne, lebo zobudila sa v nás statočnosť, tak že odsotíme od seba peniaze a pálené, s ktorým sberba pekelná zakúpiť a otraviť nás chce, len aby nad nami panovať mohla.

My, ktorí vieme, koľkým hrozbám, nahováraniam a pokušeniam boli vystavení voličia ľudovej strany v prievidskom okrese, môžeme povedať, že hoc ktorý ľudák, bárs v halene a v krpcách chodí, má viac statočnosti a vzdelanosti pri sebe, ako tí zlodeji a naničhodníci, ktorí ho zakúpiť a o najdrahší klenot, o presvedčenie a vieru olúpiť chceli.

Kto boli tí vitúzi, ktorých židovské noviny a ich veriaci liberáli oslavujú?

Gróf Ján Pálffy, ktorý bárs na milliony sa vládze, ale chudobného človeka, keď trochu raždia nasbiera v jeho horách, alebo skosí za hrsť trávy, dá prísno pokutovať, včul ale — ako sa hovorí — 20 tisíc strovil na zakúpenie voličov. Kortešská čata liberálov pozostávala z jeho sluhov, zo slúžnovecov a jejich pisárov, z notárov a konečne z okrasy liberalizmu: zo židov. Ak by sme boli dosiaľ bárs len na oko ctíli jedného-druhého z nich, odteraz nie sme to v stave. Lebo kto je hotový také skutky konať, aké oni pred volbou robili, a kto také ošklivé cigánstva uvaluje na nás, aké niektorí mizeráci, ten česti nezaslúži.

My sme kresťania a uhri a nie živáňi, gazemberi a privandrovaná háveď. Každá hruda vlasti našej svedčí, že naši predkovia viac ak tisíc rokov šliapali ju a že ich krv a kosti obrátili zem našu na úrodnú pôdu. My ver' nekľakneme na kolená pred tými, ktorí za otrokov nás držia a žiadne právo, žiadnu slobodu dať nám nechcú. Pišni sme na to, že sme ľudáci, toto verejne hlásame, lebo vieme, že ubohú vlasť našu, ktorá nie len v mravnom a náboženskom, ale v každom ohľade upáda do zatracenia, len ľudová strana obráni.

Pravda, to mrzí takých lúpežníkov, ktorí posiaľ okolo mastných hrncov sa potulovali, aby odmenu za zásluhy ukoristiť mohli, ktorí klaňajú sa hoc akému «národnému veľikášovi». Mrzí to i takého, ktorý pri každom oldomáši bije si päšťou prsia, a kričí: ja som maďar, ja som hazafík; ktorý s poníženosťou a radosťou bozkáva korbáč, upletený na to, aby práva naše občianske a pravdu šlahali. Konečne aj tým je to nie po vôli, ktorí zbožňujú Tiszu, Bánffyho, Szélla a jejich pajtášov. Pre toto hnevajú sa a brechajú besní liberáli na nás ľudákov prievidzského okresu.

Áno, rúcame hrdzavé brány liberalizmu, ktoré toľko hriechov, krivdy a zrady kryjú! Trasia sa tam utiahnutá a hladná sberba, ktorá len panovať a statočnosť poriadnych kresťanských voľičov šliapať vie. Už zavznel umrlák liberalizmu. Veď je čas, aby my sme vynšli na vrch!

Tú zem, do ktorej ľudová strana pustila svoj mocný koreň, slzy sto a stotisíc na žobrácku palicu privedených a do cudzieho sveta vyhnaných ubohých kresťanov polievala. Ľudová strana preto povstala, aby koniec urobila liberálnym, najmä židovským zbojstvám, aby už raz aj na nás kresťanov zasvietily lúče slobody a občianskeho práva; aby sme povedať mohli, že v slobodnej a v kresťanskej krajine bývame.

Čo udržiava liberalizmus? Židovské peniaze. Za tieto kupuje vláda väčšinu ablegátov čím moc a panovanie židov upevní. Lebo všetko k prospechu židom robila a robí. Či je div, že židia na toľko smelí zostali? Či je div, že státisíce kresťanov o majetok, ba aj o domovinu prišlo? Či je div, že prenasledujú obrancov, aký sú: Ugron, Bartha, Rakovszky, Egan a všetci ľudoví ablegáti? Či je div, že hoc aký židovský papfúch, bárs ešte chvost mu na zadku visí, vykrikuje, že

z kostolov našich o nedlho maštale a magazíny budú? Či je div, že židovské noviny opravdivé hnoje sú, ktorých špinu a hnusobu na nás, na našu vieru, na naše sviatosti, na našich kňazov hádžu? A tieto oškľivosti, pod obranou liberalizmu a jeho pomocou prekonávajú.

Ale nie ďalej! Kalych trpkosti je plný! Blíži sa čas, aby sme dlh vyrovnali. Šírenie sa ľudovej strany označuje svitanie kresťanského panovania. Toto bolí farahunskú bandu, lebo vedia, že spojená a bratská jednomyselnosť kresťanov jejich smrťou bude. Preto ich zbesnilo prievidzské vífazstvo. Preto sipú na nás toľko podlých cigánstiev a žalôb.

No však dobre, nech predstúpi Markhót, prepádly kandidát liberálny a jeho brat viceispán, ktorý silou mocou ho chce vyvoliť; nech predstúpi gróf Ján Pálffy, tento vychýrení «ľudomil» ktorého pre jeho «štedrosť» (?) celý okres oslavuje. (?ba do pekla žiada.) Nech predstúpi Koderle inšpektor, Skokánek direktor, Hajdu kasnár, Padstieber kontrolor, Lutonszký hlavný horský a ešte kopa čechúrov, potomkov to Giskrových; nech predstúpia Filberger, Abaffy slúžnovci, Gregor, Šurman, Lendler, Kozdierka a ostatní notári, celý regiment židovských krčmárov a úžerníkov a nech povedia na svoju statočnosť, koľko tisíc ich koštovala voľba, a s akými prostriedkami chceli Markhóta vyvoliť? Vtedy predstúpi dr. Ernst, chudobný kňaz a jeho korteši: Vestenický, krajčír; Stehlinsky, stolár; Surový, súkeník; Humaj, šlosiar; Hojč, garbiar; Pik, stolár; Leporis, gazda a ešte asi 120 Prievidzanov a Pravňanov a tí s kresťanskou úprimnosťou povedia, ako kortešovali a koľko strovíli. Teda napred! Kto je statočný človek, nech povie čo a jako robil!

Prievidzský ľudák.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ľudáci nadobývajú všade smelosti.

Vífazstvo prievidzské povzbudzuje ľudákov k čulej činnosti a organizácie na všetkých stranách.

Sami liberáli nahliadajú, že strana naša je už teraz najmocnejšou stranou krajiny.

Ako sme vopred povedali, príklad prievidzských hrdinov-ľudákov má ohromný vplyv na všetkých po celom Uhorsku kresťanov. Ešte len zo pár dní minulo od

voľby, a hľa už na stá a stá dopisov dostali sme zo všetkých možných strán, všetko takých, v ktorých zbožňujú našich prievádzkových ľudákov. Kňazi, zemepáni, roľníci, remeselníci, páni a panie len tak hltajú každú literu o vás znejúcu, drahí Bratia naši prievádzki. Všetko sa to teší radostou prevelikou; všetci zatracujú a preklinajú násilnícke kortešovanie úradníkov vašich administratívnych a úradníkov pánstva Pálffyckého. Ano, aj liberáli začínajú o vás a o strane našej vážne rozprávať, ba naši sa aj dvaja zemepáni židovského vierovyznania, sľubujúci nám sami od seba, že pri budúcich voľbách nebudú nám žiadnych prekážok robiť.

Teda chvála Bohu takto je to už s nami veľmi dobre. Veď sme to my vždy vedeli, že mnohých mali sme priaznivcov, súhlasiacich s nami, len že neodvažovali sa verejne prihlasovať sa k nám. Všetci títo schvaľovali smer a účinkovanie strany našej, len že pre ohľady ľudské chceli byť radšej neutrálnymi, agraristami atď. Ale víťazstvo našich prievádzkových ľudákov dodáva smelosti všetkým. Veď je to aj tak, že neunavná práca našich ablegátov na sneme, to múdre, vlastenecké chovanie sa strany celej muselo otvárať oči každému a presvedčiť všetkých, že veru to milé Uhorsko naše nemožno ináč zachrániť proti tým prepiatcom kalvinským Kossutha, Tiszu a Bánffyho a proti spojencom jejich kazárskym len tak, jesli strana ľudová, jediná to strana kresťanská v Uhrách čím mohútnejšie rozpustí korene svoje vo vrstvách veškerého spoločenstva kresťanského.

Takto o nás smýšľajú, a veľké to šťastie naše, že sme vedeli donútiť kresťanské obecnstvo ku takémuto smýšľaniu o nás. Lebo z tohoto vidíme patrne dvojce: Vidíme ponajprv, že odteraz nikto nebude sa strachovať a hanbiť k ľudovej strane sa priznávať, ba si to bude za tú najväčšiu česť považovať. Vidíme po druhé, že verejná mienka vždy bude voličov našich zastávať proti násilnostvám farahúnskym a že z čestnejších liberálov ani jeden nezohyzdí si dobré meno svoje tým, že by dopúšťal sa pri vedení voľby volajakých bánffycko-husárskych oplanstiev.

Nuž buďte nám pozdravení na stotisíckrát naši hrdinovia prievádzkeho okresu! Ano, vy všetkým právom máte byť hrdí na svoju prikladnú neohrozenosť a na tie útrapy, ktoré vás odolaf neboly mocné. Nechže slúži všetkým Vám ku oslave dopis ten, ktorý tu na večitú pamiatku o Vás uverejňujeme:

Prievádzka, dňa 23. júla. Boj za pravdu svätú a neohrozenú sa dokonil, pravda zvíťazila a lož, klam, podvod, strašenie a ukazovanie straky na kôle ustúpiť musely pravde. Že sme tvrdo a ťažko bojoval museli za vec svätú, neni divu; veď stály proti nám brány pekelné, brány liberálov a tatárov. Od päť rokov niektoré úrady neboly inšie, jako budy kortešské, nebol učiteľ, kňaz, roľník, ktorého by neboly zvädzali, pokúšali a mu hrozili; pánstvo grófa Pálffyho, t. j. jeho francúzski úradníci vyvinuli všetkú svoju silu u židov, ľudu a tuším i kňazov. Žid sa im poddal, veď ten ide za ziskom časným, ktorý len on z voľby má, kňaz sa utiahol aspoň niektorý, ktorý

si myslí, že mu je viac bohatý gróf, nežli biedny, opustený ľud; áno i ľud neraz zvedený, poklamáný a na zlé cesty od tých čestných pánikov drevom a inými vecmi zvedený sadol im na lep. Ale ktorý ľud? Ten, ktorého gágor horí, ľud, ktorý nosí mešec, do ktorého Judáš vopchal 30 strieborných a hotový je za ten biedny groš i Krista zradíť i vieru zapredať. Ľud ale, ktorý má vieru čistú, pravú, ten vytrval, vytrvá a nepustí ani vtedy, keď ho muzika svoláva, pálené tečie, hory, peniaze, školy, áno i kaplnky mu sľubujú. A ten ľud statočný, svedomitý, za duchovným otcom kráčajúci zvíťazil a ovenčený je vencom slávy a statočnosťou a oslavou jeho je ľudový kresťanský ablegát Dr. Ernszt. Keď sme si ho vyvolili a ovenčili vencom ruží, t. j. lásky, vencom zeleným, odznakom lepšej, krajšej budúcnosti, pracujme na tom, aby budúcnosť bola naša a my v tej budúcnosti dožili sa lepších, krajších časov. No nezvíťazil len náš milý ablegát, ale zvíťazil ľud kresťanský, statočný, ktorému predovšetkým patrí sláva a česť. Medzi tento ľud statočný a neohrozený patria predovšetkým obce, ktoré boly čisté. Zpomeňme si ich, to sú v prvom rade mesto: Prievádzka, Nemecké Pravno, Handlová, Lazany s Porubou a Kaňankou, Sebedraž s Ciglom, Polus Pravence a handlovský vidiek.

Keď tieto ukázaly neohrozenosť a vytrvanlivosť za vec svätú, nesmieme vynechať tie obce, ktoré hroznému pokúšaníu a nátlaku vystavené predsa celkom nepodľahly, ale vystrčily tiež zástavu ľudovú a okolo tejto sa shromaždily duše statočné, všeobecné dobro na srdci nosiace. Patria medzi tieto Nedožer, Brezan, Opatovce, Dubnica, no i ten slavný Koós, kde ani tupenie kňazstva, zapredanie viery, palice u panského úradníka a jeho bírešov nechybely a vlastní bratia bratov hrozbami a strašením bili.

Keď takto celý okres svojej povinnosti za dosť urobil, zpomeňme i na mužov obetivých, boja schopných a v statočnosti nezlomných. V prvom rade patrí vďaka ľudovej strane pánu Kálman Brestyenzskému, vodcovi ľudovej strany v prievádzkom okrese; tomuto nech je Boh na pomoci a odmení jeho námahy tým, čo svet dať nemôže. Zvädzali ho, sľubovali mu a to veľikí páni hory-doly, ale jemu je ľud nado všetko a preto ho ani v tomto pokúšaní neopustil, unúval sa zaň i s obetovaním zdravia a života a dňa 28-ho júla zvíťazil a s ním jeho neohrození hrdinskí mešťania prievádzki a celý okres. Keby bolo mnoho Brestyenzskovcov, Kmetkovcov, Hojčovcov, Vavrovcov, Leporiscovcov, Cestikovcov, Solčanovcov, Kupčekovcov, Pišovcov, Grolmusovcov, Mikusovcov, Richterovcov, Červenovcov atď. atď., vtedy by nazpäť do pekla ujsť museli amerovci, epnerovci, ichterovci a s nimi ostatní 200 zl. a kopou dreva a sľubov podplatení tatári a celá židovská perepuť!

Keď takto na slávu vo tri vrchy volám všetkým statočným ľudákom a jejich poctivým premileným ženičkám, upozorňujem ich i na budúce časy a *prosím v mene Boha a veci svätej, aby nepopúšťali*, ale záležitosť kresťansko-ľudovej strany vždy ďalej a ďalej rozširovali a i tých

ospanlivých prebúdžali a poblúdených na pravú cestu napravovali a k boju za kresťanstvo, za blaho drahej vlasti a potomstva prebúdžali. *Nech žije prievádzka ľudová strana! Nech žije jej ablegát Dr. Ernszt Sándor! Nech žijú, ktorí nám dobre chcú a prepadnú sa tí, ktorí za 20 strieborných, za pálené a panskú lásku proti nám bojovať by chceli.* — S Bohom! *Prievádzan.*

Ozaj nám až tak kvitne duša od radosti nad našimi zdarnými slovenskými voličmi lazianskými. O nich veľmi krásne svedectvo vydáva vlastný duchovný pastier jejich. Ajhľa :

Mojim farníkom lazianským!

Jako vás mám pomenovať? — myslím že neohrozenými hrdinami; lebo veď vy ste boli tí, ktorí ste dňa 23. júla najčistejšie zachovali zástavu ľudovej strany, keď ste chlap do chlapa hlasovali na nášho ablegáta dr. Alex. Ernszta. Vy ste okrasa prievádzkeho okresu, lebo nič nebolo v stave odvieť vás od ľudovej strany. Vy ste dobre ovečky uposlúchli ste hlas pastiera svojho a neodišli ste od neho. Je to moja najväčšia odplata a bohatstvo, ktoré sa mi dostať mohlo, tým viac, keď som videl niektorých otrokov iných obcí, jako pod vedením žida opití šli hlasovať na liberálnu stranu. Tým väčšia sláva vám patrí, že už po druhýkrát ste sa tak šlachetne po kresťanský zdržali a to vzdor mnohým pokušeniam, ktorým ste vystavení boli. Takí farníci zaslúžia, aby jich udatnosť celému svetu známa bola. Naša farnosť s 80 hlasmi pojustila víťazstvo ľudovej strany. To aj protivníci naši dobre vedeli, lebo očuli ste, keď sme išli hlasovať, jako nás privítali: «abcug kresťania».

Len o to vás prosím, zachovajte aj na ďalej tú oduševnenosť za vec svätú, jakú ste preukázali počas voľby; aby váš dobrý chýr aj druhých oduševniť môhol. Sláva Vám!

miesto
pečate

Lazany, 27. júla 1901.

Jozef Kačka,
farár.

Poznámka redakcie. Veru taká obec, kde všetkých osemdesiat voličov bez výnimky hlasuje na stranu kresťanskú, zaslúži všetkej pochvaly a hodná je toho, aby pamiatka jej hrdinov zachovaná bola na veky a zvestovaná svetu celému. Lebo je to preda len zriedkavé, aby medzi voličmi jednej obce taká utešená svornosť panovala. Judáši sa všade najdu aspoň jeden-dvaja; a hľa naše Lazany byly čistunko čisté od judášov tak, jako to Pán Boh prikázal. Na takúto obec budeme vždy hrdí všetci ľudáci. Ale hrdí sme aj na toho vodcu, ktorý si svojich tak ku sebe upútať vedel, že ani jeden z nich neopustil ho. To je tak, že jaký vodca, taký ľud. Sláva takému vodcovi a sláva ľudu tomu, ktorý hoden je vodcu takého!

Volebné pohyby.

Jedny liberálne noviny oznamujú, že liberálna strana v Levoči na svojom tieto dni odbývanom shromaždení za svojho vyslanca kandidovala dra Ladislava Herte-

lendy-ho, hlav. slúžneho. Dosavadny vyslanec okresu Jozef Engelmayer nereflektuje na mandát levočský.

Bude to iste omýlna správa, lebo dľa nového zákona slúžný nemôže byť kandidátom vo svojom okrese, iba že by vopred zadakoval. Potom Levoča je nie len také hniezdo, že by mohla liberálna strana len s takou malou veličinou, ako je slúžny, pustiť sa do volebného boja. Proti silnej ľudovej strane levočského okresu mal by nie slúžny, ale aj minister dosť roboty pri voľbe.

Na kazárskom území vykvitla nám zase jedna nová strana, asice židovsko-orthodoxná. Z Beregszászu sdeľujú totiž, že liberáli tamojši sišli sa do porady pod predsedníctvom poctivého žida Chojema Schwimmer a uzavreli tam, že dajú vystúpiť so židovsko-orthodoxným programom Jukefa Gabel, direktora mestskej školy. Terajší jejich ablegát Edmund Barta je tiež žid, obranca kazárov, ale neboziečky pri ušoch a dlhý kaftán kazársky nechce nosiť.

Táto nová židovská strana je tiež figliarsky výmysel liberálov. S týmto chcú slepiť krajinu, že ajhľa máme už aj jedného židovskonárodného ablegáta, kdežto v skutočnosti je celá liberálna strana všetko samý žid, alebo už otrok židovský.

Velká ztrata liberálnej strany.

Najnovšia správa. Práve čo zatvárame číslo toto, telefonujú nám :

«Desider Szilágyi náhlo zomrel — porazilo ho.»

Szilágyi bol ako jurista ači znalec právnej vedy opravdivý velikáš. Bol profesorom na univerzite, potom tajomníkom štátnym, neskorším ministrom pravosúdia, predsedom snemovne atď. Zákon o civilnom manželstve on sklepal. Bol kalvin tuhý, ale Bánffyho násilnenstva neschvaľoval. On ako dissident (vystúpivši z Bánffyho strany) dopomôhol nám zruťiť Bánffyho. V poslednie časy bol oddaný prizrzenec Szélllov.

Z kráľovstva českého.

Pražské «Nar. Listy» zase odkazujú boj minister-skému predsedovi Körberovi. V úvodniku vyhlasujú, že nemôže byť ani reči o tom, žeby Česi ohlasovali Körberovi rozpočet pred novým rokom. Keby bol Körber na pozdejšie svolal rajehsrát a nie na počiatok októbra, vtedy by Česi snáď skôr boli odhlasovali rozpočet, ale takto za žiadnych okolností ho neodhlasujú pred novým rokom. Vláda je čiste nemecká, v záujme Čehov nič nerobí. Vyrovnanie s Uhorskom Česi nie sú náklonní odhlasovať tomuto kabinetu.

Úctivé upozornenie! Láska prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu :

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Tri dni u «Hory Levočskej».

(Pokračovanie.)

Velebné Duchovenstvo.

Na konci prvého článku môjho bol som spomenul, že mňa na fare levočskej veľmi milo prijali, a že k tejto veci sa ešte vrátim chcem.

Nuž áno veru, to urobím je mojou čestnou povinnosťou.

Som človek chudobný, nič dobrého u mňa nenajdeš, som jednoduchý kňaz, menej než farár, menej než kaplán, bo som len taký polovičatý katechét, a hľa veľkomožný Pán Opát-farár levočský, Pán *Celestín Kompányik* mne nehodnému tolku česť preukazoval a to ešte v prítomnosti tak veľazaslúžilého duchovenstva, že som sa veru až hanbil musel, jako taký malý chlapec. Ale to už tak býva, že človek pánsky čim viac je vzdelaný, tým viac je prívetivý, úprimný, ba až ponížený.

Veľkomožný Pán Opát-farár Celestín Kompányik zodpovedá svojmu vysokému postaveniu výborne. Je tento ešte dosť mladý muž vysokej postavy, milej, zdravej tvári a veľmi prívetivý ku každému s ktorým do činenia má. Všetko to vlastnosti také, ktoré práve súcim činia ho, ku prevedeniu tých vznešených úloh, ktoré v záujme tak levočských jako aj všetkých hornouhorských katolíkov tak šťastlivo prekonáva. Veľmi pekne rozkvitá pod jeho predsedníctvom katolícky kruh. Doteraz mal kruh tento dosť peknú miestnosť, a hľa, už idú kupovať pre kruh jeden nový veľký dom za kolkosi mnoho tisíc zlatých. V kruhu panuje čistota, poriadok a človek sa cíti v ňom akosi domácnosť. Videl som tu rozložených mnoho časopisov rozličných i potešil som sa, keď zpozemdi tých novín vykúkal na mňa aj «Kreštan», akoby sa mi bol chcel pýšiť, že: pozri sa, ty redaktor, do akej vzdelanej spoločnosti mňa tu prijali! — Taktiež aj spolok poľnohospodársky má za predsedu ač správcu pána veľkomožného Opáta. Spolok pracuje nie s vysokým, ale za to istým a čestným ziskom. Je zariadený celkom po veľkomestský.

Má svojho kassíra u ktorého treba platiť za kúpený tovar. Kupujúci dostanú cedulku so summou vypísanou a túto cedulku odobiera kassír a tiež inkassuje peniaze dľa výkazu cedulky. A celý ten personál (pomocníci) v sklepe všetko také uctivé; len samý «Pochválen Pán Ježiš Kristus» a žiadneho hrešenia, nadávania, žiadnych hlúpych žartov, jakých sa v iných sklepoch oproti slúžkam dopúšťajú, tu nepočuješ: jedným slovom človek to všetko pozorujúce, myslel by, že je tu už v cudzine, za hranicami toho sozidovsteleného Maďarorságu.

Lež zajiste najcennejšie zásluhy získa sebe p. Opát-farár levočský tým, že jakožto horlivý sluha Matičky Božskej vznešenou oduševnenosťou pracuje, stará sa nielen o ozdobenie chrámu mestského i Mariánskeho na «Hore» lež zaumienil si s pomocou Božou prikročiť ku stavaniu nového od fundamentu chrámu na Hore tejže. Základný kameň tomuto kostolu novému má sa položiť už na takto rok. Boh milostivý ráčiž mu pomáhať v jeho šľachetnej práci! — A túto starostlivosť a horlivosť pána Opáta nemôžeme podceňovať. Ovšem, je v tom šťastlivom položení, že má u boku podobne horlivých, mladých, veľmi činlivých pánov kaplánov, lebo je to pravda, že tak pán slovenský jako aj pán nemecký kaplán veru náležite obracajú sa v prácach vo vinici Hospodina. Zvláštne počas tých slávností je na fare práce a starosti až nad hlavu, a keby neboli všetci traja páni od Boha dobrým zdravím obdarení, tuším by im nebolo možno tolkeho namáhania ani vydržať. Už to samo, že pán Opát má na starosti uhostenie a ubytovanie sedemdesiat až do sto hostov-kňazov, jako to bolo roku tohoto — je veru nemalá vec.

A čo nepostačia menovaní páni, v tom im je na znamenitú výpomoc pán Professor vierovedy na vyšších školách levočských. Tento mladý muž je všade, kde treba prebúdzaj povedomie katolíckej inteligencie mešťanskej. Pomocou kruhu katolíckého a pomocou svojej osvedčenosti pôsobí na mešťanstvo vo veľmi dobrom smere.

Pán Opát-farár musí mi to už prepáčiť, že zaobierajú sa s jeho osobou, snád zdám sa urážať skromnosť jeho. Nuž čo píšem, píšem len pravdu, cítim, že písať to bolo mojou povinnosťou a úfam si, že keď som to v prospech dobrej veci činil, že mne to nik zazlievať nebude.

A podobne prepáčiť mi budú museť aj všetci veľkomožní, prevelební a velební páni duchovní, s ktorými mal som šťastia za tie tri dni spoluobcovať, že ich tiež spomínam.

Mal bych Vás všetkej cti hodní Bratia tu všetkých pomenovať síce, ale beda mojej hriešnej hlave, keď zpozemdi sedemdesiatých nevedel som si zapamätať ctené mená iba niektorých. Veru neviem, čo sa to stalo so mnou, že ste mňa, nikoho a nehodného človeka tolkou úctou vyznačovať ráčili. Zajiste na toto priateľské a milé zachádzanie Vaše so mnou nikedy a nikedy nezapomnem a s tou najúprimnejšou povďačnosťou privolávam: Boh milosivý a Jeho preblahoslavená Matička Vám odpláť za všetko. Úprimne vyznám sa, že som sa tejto nikdy nezaplúženej česti predsa len tešil, nie veru pre seba, ale je-

dine len pre tú príčinu, že účinkovanie moje ako redaktora Kresťana získalo si medzi Vami ozaj potešiteľného súhlasu. A táto okolnosť milá bude ma ovšem posilňovať a povzbudzovať, aby čím prospešnejšie mohol som pracovať na poli tomto vždy v stálom súhlase s velebným duchovenstvom za ten zaostalý, biedny ľud náš. Ozaj, dojímavé to bolo, vidieť preslavnú spoločnosť duchaplných kňazov: hodnostárov, úctihodných starcov-patriarchov, mužov v plnom kvete údatnosti duševnej i telesnej i nadšených mladých duchovných! Veru nebolo to len prázdne slovo odo mňa, keď dal som výraz tomu môjmu presvedčeniu, že vidím medzi Vami kus toho rídzeho neporušeného kresťanstva zašlých vekov. Ja mal som utešenú príležitosť poučiť sa tu, čo je vlastne kňaz-luďák a kňaz rodolub verný, a čo znamená pracovať za pravdy Kristové na pôde trnistej. Verte mi, milení čitatelia, že medzi postavením vašich duchovných sú ohromné rozdiely, nielen z hmotných ohľadov, ale zvlášte z duševných.

Dá sa ono účinkovať s dobrým prospechom tomu kňazovi niekde i dosť ľahko, ale sú aj také smutné pomery na iných zase miestach, že kňaz váš navzdor chudoby svojej, navzdor nadľudského namáhania svojho nedocieli želaného úspechu. Život takýchto kňazov je život misiónárov, život nie veselý, lež ustavičná práca, mnohokrát beznádejná. Zajiste týmto mojím slovám nevie pochopiť iba tiež kňaz, ktorý má o tomto zkusenosti vlastné. Ale presvedčený som, že mnohí z ctených čitateľov dajú mi za pravdu, keď v budúcom čísle spomeniem zase jedno-druhé o veriacich.

Ale ešte voľačo.

Jednu pre mňa, ako redaktora, milú okolnosť nechcem pominúť mlčaním. Medzi velebnými duchovnými mal som šťastie uvidieť sa aj s dôstojným pánom *Jánom Kurimským*, farárom zo Svinnej v Šáriši. Cteným čitateľom našim bude meno tohoto pána farára známe práve z «Kresťana». Nuž nespomínajme to, že z akej príčiny bol menovaný pán farár spomenutý v Kresťanovi — neni toho už treba. My sme sa s tým pánom dorozumeli. On prišiel tiež zo svojimi slovenskými veriacimi jako pastier bedlivý. Nehanbil sa za svojich slovenských veriacich a tomuto aj vlastnými slovami dal výraz. On dokázal, že miluje si svojich, že nie je nenávisníkom svojeti a u mňa videl, že som človek nie prepjatý, že snímam klubík pred česťou a pred zásluhami pochádzajúcimi z lásky za ten biedny ľud Kristov. A kde jesto láska k ľudu, tam ja stretnem sa vždy s každým: daj Bože, aby som sa takto s čím viacerými pánmi stretnúť môhol!

(Pokračovanie nasleduje.)

Na obnovenie Mariánskej studienky na Hore Levočskej obetovali.

Z Levoče: sbierka Martina a Anny Bistricky 91 korún 72 halierov: K tejto summe prispeli nasledujúci! Martin Bistricky s manželkou 10 kor., Ján Babej 5 kor., Ondrej Bisz 1 kor., Maria Belicka 1 kor., Anna Bruder 2 kor., Alexander Böhm 30 hal., Žofia Baroš 60 hal.

Marianská slávnosť na Hore Levočskej.

Keď v roku minulom celý kresťanský svet do Ríma putoval, aby tam hlavu sv. cirkve našej navštívil a sv. jubilarných odpustkov bol účastným; prichystané bolo aj pre ctiteľov Mariánskych na Hore Levočskej radostné jubileum, totiž slávne korunovanie zázračného obrazu Matky Božskej. Ľudia tu prítomní mlúvili, že nikdy takej slávnosti sa nedožijú, ani že toľký zástup ľudu sa tu snáď nikdy viacej nesíde.

Ale predivná táto Matka naša, čo dobrotivá a láskavá kráľovna je žiadostivá, aby sme k milostivému Jej trónu sa približovali a bohatými pokladmi jeho sa obohacovali. Tu je tá bohatá baňa, z ktorej poklady prez mnohé stáročia tak hojne sa čerpajú, a tieto zostávajú neporušené. Tu je zo všetkých krásnych a bohatých hôr spišských tá najkrajšia a najbohatšia, lebo sa honosí trónom svojej kráľovnej, a prekrásnym menom «Hora Panny Marie», jako málo ktorá iná hora na svete. Preto tak mnohí tisíce ľudia za šťastných sa pokladajú, keď na túto Horu putovať, a pri slávnosti, jaká sa tu koná, prítomnými byť môžu. Len s radosťou tu píšem, že pri slávnosti tohoročnej nás nebolo menej jak v roku minulom. Tisíce verných Jej ctiteľov žiadalo sebe vo výročitý deň Jej korunovania v Jej zlatej korune Ju spatriť a svú poklonu Jej učiniť. Nemalú túžobnosť vzbudila u ľudu aj krásna kapla nad žriedlom Mariánskym, ktorú sebe každý vidieť žiadal.

My pútnici košíckí sme zase kráčali prôvodom veľkým. K potešeniu a ozdobe nám slúžilo, že s nami celú cestu pešky kráčal v rochetke oblečený klerik veleb. pán *Jozef Suchý*, rodák zo Spiša, ktorý tiež mal radosť, že tú dalekú cestu s nami konať môhol. V kostole vlašskom slúžil nám omšu svätú dp. *Páter Vincenc*, dominikán z Košíc, ktorý od Vlachov tiež pešky s nami putoval. Pri kaplici minulý rok vystavenej nás očakával dp. *Páter Rafael Lakosil*, riaditeľ braterstva z Košíc, a dp. *Karol Antal*, dekan-farár z Cahanoviec. K tejto kaplici sa nás šlo viac tisíc ľudu a mnoho zástav. Tu nám prišlo v ústrety aj viac ľudu z Levoče zo zástavami a veľk. p. *Opát-farár* v slávnej assistencii.

Keď veľiký náš prôvod do farského chrámu prišiel, hneď bola kázeň, ktorú mal dp. *Ján Hattyár*, vodca pútnikov od Liptova a Oravy, o prenesení sv. loretanského domku. S pozornosťou sme počúvali o zaujímavých a tak zázračných dejinách tohoto sv. domku, v ktorom Boh človekom bol učinенý a súc človekom, v tomto domku prebýval. Mlúvil, že aj naše chrámy katolícké sú tými domkami, áno ešte viac: že chrám katolícky je nebe, asiće o mnoho vznešenejšie, než to nebe tam hore, lebo tam hriešnikov netrpia.

O šiestej ráno kázal nám vo farskom chráme kazateľ, ktorého vidieť a počuť sme sebe túžobne žiadali, dp. *Edvard Sándorfi*, redaktor «Kresťana» o «Matke premilej». Jeho kazateľskú smelosť a lásku k ľudu sebe môžu predstaviť, ktorí výborné jeho spisy čítajú. Na počiatku kázni nám pripomenul vážnu a dôležitú dobu zo

svojho života, keď sa so svojou k smrti pracujúcou matkou lúčil; jako ho ona prosila, aby nezapomínal na obyčaje rodičov svojich vo svete cudzom; aby nehanbil sa vo svete za modlitby a nábožné zvyky matky svojej, bo že ochrana božia len takto bude s ním.

Pripomínal nám príklad a obcovanie Marie Matky premilej, jako aj my dľa Jej príkladu jednať a s bližným obcovať máme. Pripomenul nám medziňým hriješnu zaslepenosť tých ľudí, ktorí opovrhujú bližným svojim pre nábožné zvyky otcovské jeho, a to len preto, že nehľadia na čnosť a mravy, ale jakou rečou kto hovorí. A keď tú reč z chrámov a zo všetkých spoločností vyhánajú, nazdajú sa, že tým Bohu slúžia. Konečne nás oslovil, aby sme Boha prosili, by nám ľudu slovenskému dal mužov, ktorí by svoju učenosť, svoj majetok a prospešnú prácu za ľud obetovali.

O 7-mej slúžil spievanú svätú omšu dp. Ján Hattyár, a o 8-mej hodine slúžil sv. omšu pod infulou veľk. p. opát-farár levočský. Po tejto sv. omši sa pohnul slávny prôvod na Horu Matky Božskej, k posviacaf sa majúcej novej kapli nad studňou Marianskou. Keď priš la processia na Horu do kostola, pohnul sa odtiaľ slávny prôvod najprv ku posviacaf sa majúcejmu novému križu. Prôvod sprevádzal pod infulou pán opát-farár levočský. Na ceste ku sv. križu sa spievala pieseň: «O križ svätý». Po posviacke križa pohnul sa prôvod ku novej kaply. Veľká radosť u ľudu povstala, keď túto krásnu a tak primerane vystavenú kaplu spatrili, ktorá bola k tejto slávnosti pekne vencami okrášlená. Na ceste ku studni a pri studne sa spievaly piesne: «Pred veky zvolená» a dojmavá pieseň o «Navštívení Panny Marie», ktorú processia košická každoročne na ceste k tejto studienke spieva.

Po posviackebola kázeň, ktorú kázal dp. *Andrej Hlinka* farár, tento priateľ slovenského ľudu, redaktor «Ľudových Novín», o Matke Božej, ktorá je prameň vody živej a rozdatelkyňa darov nebeských. Vyzýval nás, aby sme sa vo všetkých potrebách našich k Nej utiekali, lebo že keď nás Ona ochraňovať bude, nebudú nám môcť uskodit nepriatelia naši. V mene Matky Božej ďakoval všetkým šľachetným dobrodincom, ktorí tak krásnu kaplu tejto Matke Božej vystavili. Plný nádeji k nám privolával, že dobrý ľud slovenský, ktorý k Matke Božej sa utieka, k Nej v tak veľikom počte putuje a Jej tak pekné kaplice stavia, opustený byť nemôže.

O tretej po poludní kázal dp. *Ján Dobránsky*, farár zo Širokého, syn ďaleko známeho nábožného muža a neohrozeného rodoluba *Juraja Dobránského*. Kázal o «Matke predivnej». Pekný príklad nám predniesol zo života svojho, keď nám pripomenul, že len tejto predivnej Matke ďakuje, že je kňazom; lebo že práve vtedy, keď sa o prijatie za klerika hlásil, dopustil na neho Boh fažkú nemoc, v ktorej už aj k smrti bol pripravený, a to už posledný deň, keď sa o prijatie hlásil mal. V tejto svojej veľkej úzkosti obrátil sa k predivnej Matke levočskej, a hľa túžba jeho sa vyplnila. S radosťou sme počúvali, jako celou silou zveleboval predivnú túto Matku a nám vyslovil svoje potešenie z toho, že na svätej tejto Jej obľúbenej

krásnej Hore kazateľom byť môže. Aj my pútnici biskupstva košického sme sa tešili, že aj našich pp. kňazov jeden chýrečný kazateľ tu zastupuje.

O štvrtej po poludní boly na Hore, a o 6-tej vo farskom kostole lytanie, po ktorých kázal dp. *Štefan Hattyár* o tom, že ctiteľia Marianski nemajú pálenčisté nápoje požívať a nimi sa opíjať. Dlho by bolo opisovať tú kázeň, v ktorej tak strašné následky pijanstva vyjadrené boly. Tým, ktorí sa vyhováraajú, že bez pálenky fažké práce konať nemôžu, poukázal na silu «Samsona», ktorý pochádzal z triedy Nazarénov, v ktorej bolo zakázané opojné nápoje požívať; a jako tento veľiký mocnár nápojom oklamáný biedne zomrel. Poukázal na krásne múry veľkého tohoto chrámu, pri stavaní ktorých sa ani jeden pohárik pálenky nevypilo, lebo pálenka vtedy ešte na svete nebola. Chrám boží nazval špitálom, spovednice operáciou, v ktorých režu a rany obviňujú, pijanstvo ale strašnou nemocou. I prosil všetkých, ktorí na nemoc túto trpia, aby v tomto špitáli vyhojil sa dali, a takto vyhojení od Levočskej Matky Božskej, lekárkini nemocných, domov sa vrátili. Po tejto kázni kráčal veľký prôvod pútnikov na Horu Matky Božskej so sviecami v rukách; na ceste ta a nazpäť bol modlený celý zoltár sv. ruženca.

Dňa 2-ho júla o 6-tej ráno kázal vo farskom chráme dp. *Andrej Marhevka*, farár z Hornieho Slavkova, o «Matke Stvoriteľa a Spasiteľa». Pisateľ týchto riadkov ľutuje, že pri kázni tejto prítomným byť nemôhol.

O 8-mej bola kázeň na Hore o «Panne najmúdrejšej». Kazateľom bol dp. *Vladislav Moyš*, farár z Chraští. V tejto kázni nám kazateľ predstavil celý život Marie, ktorá vždy pri každej príležitosti jako Panna najmúdrejšia najlepšiu čiastku sebe vyvolila a dľa vôle Božej jednala. Predstavil Mariu za príklad všetkým stavom, jak mládencom a pannám, tak manželom a rodičom, predstaveným a poddaným, aby sebe Mariu, tú Pannu najmúdrejšiu za vzor svojho života vyvolili a Jej svätý život pred očima mali.

Okolo 9-tej prišla na Horu slávna a hlavná processia, ktorej slúžil spievanú sv. omšu dp. *Andrej Marhevka*. Po tejto sa započaly sviatočné tri kázne. Slovenskú kázal každoročný náš obľúbený kazateľ dp. Ján Hattyár, vodca pútnikov zo strán zatatranských, o «vzáctnosti čistoty srdca». Predstavil Mariu za zrkadlo a vzor čistý, jak vzáctny u Boha je človek čistého srdca a čistého života; a jak nemúdro jednajú tie panny, ktoré svoj stav panenský, ktorý je nad všetky stavy najvznešenejší zpotupujú, svoju čistotu nohama šliapajú, a v staršom veku za panenstvo svoje sa hanbia. Po kázni nám oznámil tú pre nás radostnú novinu, že je žiadosť veľk. pána opáta-farára levočského, aby pri budúcoročnej slávnosti bol položený základný kameň nového kostola na tejto Hore. Celá summa složených milodarov obnáša len dvanásť tisíc zlatých, pán Opát ale dúfa, že keď sa k dielu prikočí, vzbudí Boh dobrodinco, ktorí vznešené dielo toto ku cti Matky Božej vystaví na pomoci budú. Budovanie kostola na tejto tak prikrej Hore bude veľmi drahé; skusili sme to pri budovaní kaplice a každý sebe to pred-

stavíť môže. My ale, čo sme pri začiatku tejto zbierky hlásali, to tu zase opakujeme, že: mnoho ľudí mnoho môže vykonať. Keď každý katolícky dom pred seba si vezme, že do budúceho roka jeden zlatý na tento chrám obetovať bude, nikomu to nepadne ťažko, a potrebná suma bude složená. Jestli žiadame na tejto Hore nového chrámu sa dožiť, musíme k tomu sa pričiniť.

Po kázni slúžil slávnu sv. omšu dp. *Julius Deutsch*, farár z Lendaku. — Po kázni kráčala slavná processia nazpät do farského chrámu, kde sa veľiká táto slávnosť so slavným «Te Deum Laudamus» skončila. Daj Bože, aby ku rozmnoženiu cty Tvojej a k nášemu spaseniu slúžila!

Ťažko a veľmi ťažko nám padlo lúčiť sa od Tej, po ktorej sme všetci tak dlho túžili; ale potešili sme sa tým, že sme tu zanechali krásnu kaplu, ktorá od toho času bude ozdobovať svätú Horu túto Marianskú, a z toho čo nám na kázni oznámené bolo. Radovali sme sa aj z tých toľkých a tak výborných kázni, ktoré sme pri tejto slávnosti počuli a dušu svoju nimi sýtili. Pán Boh zaplať drahým kazateľom za ich unovania jak v svednici tak i na kazateľnici, aby z ovocia horlivých svojich účinkovaní už na tom svete, tým viac ale niekedy vo večnosti tešili sa mohli. Tu si mohol vidieť a počuť, ľudu slovenský, tvojích priateľov, ktorí pre teba žijú a pracujú.

Kaplica stála 1664 zlatých; sossieralo sa ale na ňu 1305 zlatých. Tedy 359 zl. ešte nám chýbuje. Na chybujúce dvoje dvere do tejto kaplice dobrodinci sa našli, asice bočné dvere do kaply v cene 30 zl. obetovali robotníci košickej stoličkovej fabriky; dvere ale, ktorými je voda zavretá, v cene 20 zlatých, obetovala Mária Gleňin z Kavečan, pri Košiciach.

Cteným čitateľom odporúčame knižočku «Hora Levočská», v ktorej sú opísané dejiny tohoto milostivého miesta so štyrma obrazy; tiež je v nej dôdatok o korunovaní Matky Božskej a vyobrazenie Matky Božskej s novou korunou na hlave; tiež vyobrazenie novej kaply nad studňou. Cena knižočky je krome pošty 17 kr. K dostaniu v Košiciach (Kassa), Kukorica ut. 46., u nižepísaného.

Ján Straka.

Ablegátska voľba.

Napísala DĹ . . ská.

Keď teraz tak často v novinách, ba aj medzi ľuďmi je reč o voľbách, prichádza mi na myseľ jedna asi pred 15 rokami odbyvšia ablegátska voľba, ktorá je i v novinách spomenutia hodná, lebo mnohý sa z nej poučiť môžu. Meno okresu a skutočné mená jednotlivých osôb premením, lebo ináč mnohý z čitateľov «Kresťana» ešte aj teraz prstom by ukázať mohli, o ktorých tu bude reč.

Bolo to teda, ako som už povedala asi pred 15 rokami. Ja bola som ešte malé dievča, ale toľko rozumu som už mala všimnúť a zapamätať si čokoľvek. Drahý môj otec bol už na 6-tý rok rychtárom vo veľkej obci Radohumnej. Všeobecne bol obľúbený a vážený jak u inteligentov, tak u remeselníkov a sedliakov, najradšej

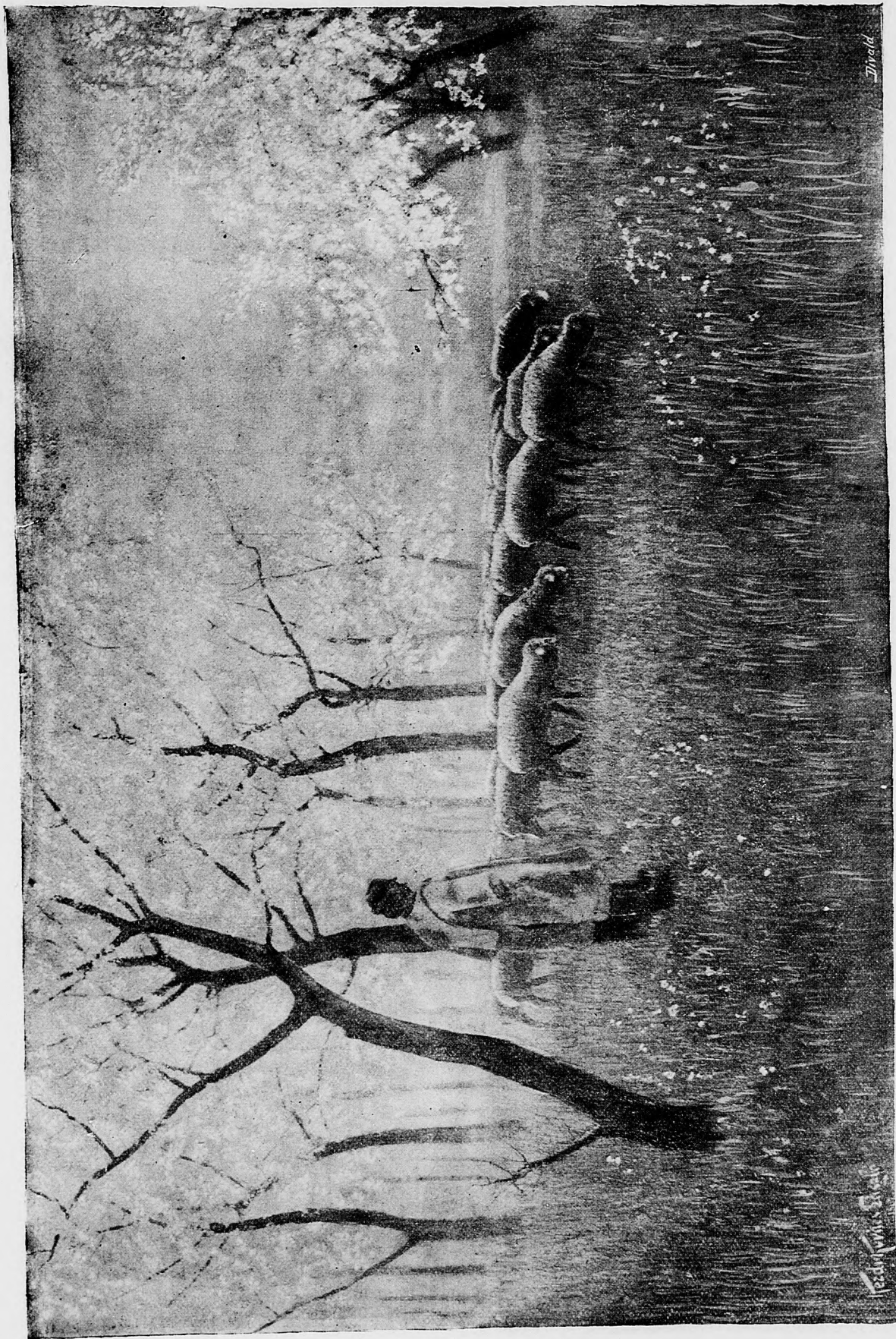
ho ale mali kopaničiari a záhoráci. Jako by ho aj nemali radi, keď on všemožným spôsobom usiloval sa zadosť učiť svojmu povolaniu. Bol spravodlivý, priateľský, najmä ku chudobným, starostlivejší o obec, jak o svoj dom, lebo za čas uradovania úplne spoľahol sa na múdre riadenie mamičkine. Každý občan vinul sa k nemu dôverou. Chodievali k nám na radu nie len sprostí sedliaci, ale aj tí «vzdelaní». Len predsa mal jednu chybu, ktorá nie druhému len jemu samému a jeho rodine škodila; bol ukrutečným dobrákom a skrz tú dobrotu skoro by sme boli vyšli na žobrotu. Že akým činom, to by nám najlepšie moja matka vedela rozprávať. Ale čo nás veľu potom, radšej priblížme sa k veci.

Mala teda byť voľba ablegátska a išlo vítať v určitý deň celé obecné predstavenstvo volákeho doktora Daruváriho (predtým Vrana) liberálneho, ako to vtedy hovorili kandidáta pravej strany, lebo židovskej. Pravda, že bol medzi nimi aj môj otec, ale akosi len tak na silu, bolo to vidieť na jeho tvári, premáhal sa ako môhol. Darmo je, obyčajne dobrý človek je veľmi mäkký; a taký dá sa snadnejšie bárs na čo naviesť; takým bol aj on.

Bože môj! keď mi to príjde na myseľ, boli by sme pochodili skrz tú neslúchanú tatičkovú dobrotu a rozšafnosť s naším majetkom, keby našej dobrej, múdrej mamičky nebolo! Jednoduchá sedliacká deva (neznajúc ani písať, čítať ano) bola naša mamička kým si ju otec za ženu vzal, za to ale ostrovtipnosťou a múdrosťou prevýšil bárs kedy aj vyskončenú dámu. Za čas rychtárskeho uradovania otca, na nej bolo navalené bremeno znášania starosti o majetok, deti a sluhov, slovom o všetko. Robotu jej len tak frčala, jej oči všetko videly, uši očuly, na nič nezapomenula, len niekedy pre mnohé starosti a práce sa najest a odpočinuť. Keď si to tak rozmýšlam, čudujem sa, odkiaľ brala táto jednoduchá žena toľkú silu telesnú i duševnú, odkiaľ jej múdrosť?

Odpusťte milí čitatelia, že v rozpomienke na tie neblahé dni zas som sa odchýlila od hlavného predmetu.

Bol teda aj môj tatičko na vítanke a reči toho pána doktora Vranu, alebo po maďaronský Daruváriho. Nevistal ani banket na ktorom sa tiež, ako sa neskôr otec matke vyhovárал vraj súčasťník chcel, neechcel; musel. Keď otec po slávnostnej večeri u «Zlatého zajáca» prišiel domov, matka žiadne výčitky nerobila otcovi, ani sa ho len neopýtala, kde bol. Až na druhý deň ráno pri raňajkách v tej najlepšej nálade všetko vyzvedela sa od otca, potom až začala, nie kriľavo ani nahnevano svoju kázeň. «Vidíš otec, hanba je to na teba, ako na rychtára, keď si tak slabý a dáš sa kadeakým odkundesom naviesť, takého loptoša čo sa hanbí za svoj pôvod, vítať. Ja som len baba, a mňa by už na to nikto nenaviedol. Potom aj hriech je to, načo čítaš toho «Hlásníka»? (vtedy ešte len «Hlásníka» sme čítali) Či nečítal si, že predstavení majú zvláštne príklad dať, a jak veľký hriech je to, hlasovať na takého človeka, ktorý len masťný hrniec a nie blaho ľudu hľadá? Ani za 100 zl. bych neprijala takú hanbu; čo si o tebe pomyslí pán farár aj ostatní okolití kňazi, tí fa za istého majú, že budeš s nimi

Návrat z pasienka.

a čo je najhoršie svedomie si zradou poškrvní. Otec zastrúce si tvár oboma rukama, loktami opretý o stôl, očúval a ani slova neodpovedal na kázeň matkinu. Cítil sa sám zahanbeným. Až už keď sa mu toho dosť byť zdalo, prehovoril: «Ale veď ma už prosím fa toľko nehreš! Chybil som je pravda, sám banujem nad tým, budem sa ale usilovať aby som to napravil. Ale čo na mňa svet povie, keď ja som s nimi pri jednom stole pil a jedol?» «Však si im asnaď ešte slovo nedal?» «To nie, ale oni predsa myslia, že ja s nimi budem?» Lebo keď mňa notárius predstavoval, ako rychtára, podal mi ruku aj so slúžnym a povedal, že vo mne pevno úfa, že budem jeho vífazstvo všemožne podporovať. Ja som na to povedal, aby o tom boli istí, že mňa nič neodvráti od môjho presvedčenia, len v tom je háčik, že som ja myslel na Dubovského (kan. antisemitickej strany). Oni, ale mysleli na «Daruváriho». To t'a celkom nič nemusí trápiť, dobre si povedal a oni nech si mysleli, ako chceli, dobre si povedal, že budeš dľa svojho presvedčenia jednat'. A keby aj bol schybil v nerozvahe, keď bys tak oklamal, čo keď vytriezvieš, musel bys to urobiť? A keby ti voľaktorá obluda po voľbe do očí pichol, že si s nimi jedol, lebo pil, pošli potom, kto ti dokukávať bude tomu školánovi 10 zl. za tú večeru; snáď to bude dosť, aby z teba škody nemali?» Tak a podobne sa vyprávali drahí rodičia ešte hodnú chvíľu a koniec reči bol ten, že tatičko mamičke sväto-sväte sľubovali, že nebudú na liberála hlasovať. Otec potom išiel do dielne (lebo bol remeselník) matka, ale išla si chystať k vareniu. Ja ostala som sedieť v susednej izbe, kde všetko som očula, bez toho, aby ma boli rodičia spozorovali pri háčikovaní. O chvíľu prindú za mnou ešte dve sestry, jedna o moc staršia, druhá ale mladšia. Obe byly zvedavé čo tatičko s mamičkou hovorili. Ja s ochotou ak viac ešte nie, dozajista všetko som im porozprávala. Mladšiu sestru nezajímajú ešte tak také veci, bežala zas do kuchyne, staršia ale rozvažovala so mnou medzi iným takto: Mne sa to predsa neľúbi, keď tatičko včel tak často sa s pánom farárom neschádzajú, jako inokedy, bojím sa, že ustavičnému doliehaniu notára a židov nebudú môcť odolať. «Ale veď to, sväte sľúbili, že oni keď ich budú vešať, nebudú na toho židovského školána. Rozpovedali im jaká veľká hanba by to bola mať brata kňaza a ako dobrý katolík bojovať oproti tak horlivému kňazovi, ako je dr. Dubovský, hanbu a potupu by vraj uvalili na celú rodinu, jak veľké pohoršenie by to bolo pre ostatných občanov a t. d. a tatičko im to za pravdu uznali.» «Mne to predsa nedá pokoja, odpovedá sestra; keby tatičko voľakým spôsobom s pánom farárom sa zišli a tomu by sľúbili, dozajista by potom slovo zadržali, čo by voda horela.»

Umlkly sme obe; o chvíľu sestra ide do kuchyne s tými slovami: «Dočkaj, čosi mi napadlo». Ja bez rozmysľania išla som za ňou.

— «Viete čo mamičko?» tými slovami vojde do kuchyne.

— «Čo deti moje?» spitala sa láskave matka.

— «Ja sa vidíte mamičko predsa obávam — začala

sestra, — že ten tatičko keď majú takú krehkú prírodu, predsa sa zviest dajú notárovi a tým bezočivým smradom. Keby ale pánu farárovi dali raz slovo, bola bych už o tom istá, že nedajú sa nijako očankať. Aj ten farár inokedy ich vie vyhľadať a teraz sa ani neobzre, tiež je akýsi nedbalý.

— Pán farár dozajista nemá k nám opovázlivosti, lebo zajiste myslí, že tatičko drží so židmi; svojou neprítomnosťou chce zajiste svoj hnev ukázať, odpovedala mamička.

— Ja, buda pána farára bych hľadela s takými ľuďmi, ktorí na druhých vliv majú sa sijať a medzi rozovorom ich získajú.

— Vieš čo, prehovorila mamička po malej prestávke k sestre, ty si na to šikovná, id do fary, tu máš tento zlatník a popros pána farára, aby na môj úmysel odslúžili sv. omšu. Oni sa snáď na tatička spítajú a keby sa neopýtali navleč ti výpravku tak, aby ste spomenuli tatička. Pri tom môžeš dať pánu farárovi vedieť, akým spôsobom tatička majú si zabezpečiť. Musíš o tom pánu farárovi tiež povedať, že získaním tatička získajú aspoň 40 záhorských hlasov, lebo kdekoľvek tatičko bude hlasovať, tam budú aj oni, tak aspoň tatičkovi sľúbili. Múdro to vykonaj, však si nie sprostá.

Sestra ani nečakala koniec rozkazu mamičkiného, prehodila na seba čistejšiu suknu, zásterku a ručník, išla rovno na faru. Prijdúc k fare popraví si ručník na hlave a zaklope na dvere pána farára. Z izby ozve sa zdĺhavé «volno». Vstúpi dnu, bozká ruku a povie:

— «Pochválen Pán Ježis Kristus»!

— «Až na veky» odpovedá pán farár, «čo si mi doniesla dcéra moja?»

— Mamička naša zkazujú Vašej milosti poníženú službu a dajú prosíť, keby ste ráčili tak laskavý byť odslúžiť jednu sv. omšu na jej úmysel.

— Dobre, dobre Miluška a čo robia tatičko? vyspali sa už od večerajšej slávnosti?

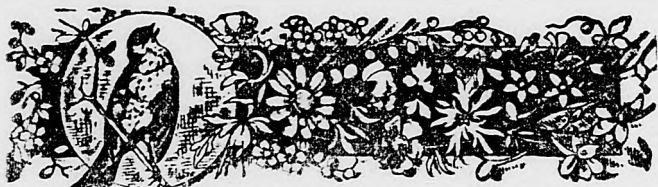
— Ach, prosím ponížene, už im to ani spomenúť nik nesmie. Mamička im už dost' pre to dokukávaly aj ich samého to velice mrzí. Darmo je, však ich už ráčíte poznať velebný Páne, že sa oni dajú snadno zviest', sú velice mäkký človek, dali sa voľako očankať; ale za to na liberálneho kandidáta hlasovať nebudú, o tom som istá. Ale pre lepšiu istotu zišlo by sa, keby sa pri voľakej príležitosti s vami zišli a dali vám čestné slovo, potom dozajista nedajú sa už viac nikomu zviest'. A veď oni neni sú len sám, ale boli u nás a chodia jedno za druhým k nám Záhoráci a kopaničiari radit' sa, na koho majú hlasovať. Mamička ale každému tak hovoria, aj tatičkovi tak kážu hovoriť, aby každý keď príjde k nemu voľaký korteš, povedali, že oni sú na toho, na koho pán rychtár. Tak myslia mamička, že na takú odpoveď nebudú tých ľudí liberálni korteši ich tak navádzať a podplácať, lebo kto vie, kolký by padli pokušeniu. O tatičkovi ale myslia, že sú s nimi budú teda spokojnejší.»

Čo tatičko snáď prisľúbil, že bude s nimi? spýtal sa zvedavo pán farár.

— «O nie, prosím, ale oni za istého ich držia — bola odpoveď sestri.

— No dobre, dcéra moja, dnes večer práve budeme mať takú malú poradu tu na fare, prídu sem aj okolití páni farári so svojimi učiteľmi, povedz tatičkovi, že ich dám pekne pozdravovať a prosím, aby potom ku mne prišli. Však my si ich teda zaujistíme aj s tými Záhoráci.

— «I veľmi velebný pane, to bude najlepšie.» Bozkávajúc pánu farárovi ruku odobrala sa sestra k učiteľom a odtiaľ hodne neskoro domov. Čo tam všetko očula to opisovať držím za zbytočné; dost' na tom, že sa tam môhla dozvedieť skoro za 2 hodiny o všetkých voľbách celej stolici. Že od mamičky dostala aj škamranie to je isté, ale však ona vedela sa dobre bárs z čoho vyhovárať.

BESEDNICA.

Do boja!

Kreštan Slováč, z Tatry krajov
Nedriem, nespí silou svojou,
Ale zažeň nepriateľa,
Nech vihynie jeho plemä.
Nech zahynú liberáli,
Čo sú horší než tatári,
Bo nám činia násilnosti,
Zderú ľudí až do kosti.
Zderú ľudí zničia krajinu
Zavdávajú vieri ranu
Zrabávajú nám sviatosti,
Robia z nich len samé zlosti.
Poľskí židia a kazári
Jich otroci, liberáli
To je háveď, čo nás ničí
Cirkvi našej protirečí.

Kto je toho nám príčinou?
Či je to nie našou vinou?
My ideme von z krajiny,
Sem prichádza národ iný;
Iný národ, krivonosí,
Či to kreštan trpeť musí?
Nemusel by keby nechcel,
Keby rozum použiť chcel.
Keby bránil svoje práva,
Čo mu za daň zákon dáva.
Právo voľby ablegátov
To je pre nás vecou svätou.

Mnohý povie: «Čo nás potom!
Ja nelámem hlavu na tom —
Jedon taký, jako druhý»
Tak mudruje kreštan mnohý.

Židia opak toho robia:

Schádzajú sa, tak sa radia:

«Len znivočif tých kreštanov,
Aj s ľudovou jejich stranou!»

Liberáli tiež podobne

Vykrikujú si rozhodne:

«Slovák kreštan, to je hlupák,

Len mu dať piť, však je lumpák,

Dať mu vína a gulášu,

Napomôže stranu našu;

Zanechá tam tú — ľudovú,

Bo tam i tak nič nedajú.

A zvolí nás zas do snemu

My však zase zato jemu

Ak sme drali, viac budeme,

Nech vandruje k cudzej zeme!»

Tak si myslia liberáli,

Farahúni a tatári.

A ty, kreštan, čo že myslíš?

Nechystáš sa a len čušíš?

Prichystaj sa hersko k boju,

Tak zachráňuj vieru svoju;

Vieru svoju i majetok,

Bo liberál zjije ty všetok.

Nedaj sa viac márne bláznit'

Židom sebe posmech robiť.

Neid' k volbe viac ožraný,

Že bys' nebol oklamany.

Ale id' vždy triezvo smele,

Nie jak dečko vždy zbabelé,

Nedaj sebe habať práva,

Ktoré tebe zákon dáva.

Ty si pánom svojho hlasu,

Nenapchávajú židom kassu,

Ale daj hlas ľudákovi,

Čo fa zastáť je hotový.

Jak ti radím, keď tak zrobiš,

Základ blahu si položíš:

Nebudú nám kríže lámať

Nás z otčiny von výhánať.

Kl... Fr...

CHÝRNIK.

Rodinná radosť u arcikniežata Franca Ferdinanda. Manželka arcikniežat'a Franca Ferdinanda v minulú stredu v kaštieli konopišť'skom (Česko) cez poludnie porodila dcéru. Ako matka, tak i novonarodená dcéra sú zdravé.

Manželka präsidenta Krügera umrela u Prätorii na zapálenie plúc po 3-dňovej nemoci v 67. roku života.

Smrt. Štefan Košťalik, opát a člen spišskej kapituly, umrel dňa 19. t. m. po dlhšej nemoci v 56. roku života. Bol to muž veľkej vedy a pre svoju dobročinnosť obľúbený.

Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) bude mať valné zhromaždenie dňa 27. augusta. Tento chýr prevzali sme z «Ludových Novín». Správa spolku mala mať predsa toľko obozretnosti, aby bola poslala pozvanie ku valnému zhromaždeniu aj našim novinám. Jest-li chceme, aby zaujímalo sa obecnosť katolíkov za záležitosti spolku, vtedy nesmie sa mlčať lež použiť je treba aj noviny, zvlášte ale Kresťana, akožto najrozšírenejšieho k tomu, aby čím viacerí mali vedomosť o valnom zhromaždení. Minulého roku tiež zameškali chopiť sa prostriedku toho. Nuž a výsledok toho jaký bol? Sišlo sa nás nie síce málo, ale malo by sa nás sijať bárs aj desaťkrát toľko. Celé zhromaždenie vybavovali sme s jakousi nepochopiteľnou bojzavosťou. Tak sa to zdalo, ako by sme sa boli po kútoch schovávali. Prípravy ku prijatiu host'ov neboli žiadne. Ani len obeď spoločný nevedeli sme si ustrojiti, ponevác hospodský ani nevedel, že je v meste asi 100 cudzích ľudí odkázaných na neho.

Neľudská matka. Vdova po Méhes Gáborovi v Lipovici za päť rokov ukrývala svojho malého syna v chlieve, aby aj jeho podiel majetku pripadnul jej. Po tieto dni vypuknul tam požiar a pri tej príležitosti našli chlapca, chúda, vyzeralo ako mátoha, vychudnuté, zašpienené. Diet'a odovzdali rodine do opatery, babu však odovzdali súdu päťkostolskému.

Zase nešťastie v Tatrách. Eugen Keller, šuhaj z Orosháze, len-len že nezahynul na tom istom mieste, kde nešťastný Fedor Kordoš dňa 15. júna prišiel o život. Ušmíkol sa na ľade a padol do priepasti na šňah. Zima prebrala ho, kričal, ale len na druhý deň haličskí turisti počuli jeho hlas, vytiahli zmeraveného a doprevadili do najbližšej útulne, kde ho opatrujú, kým sa zotaví.

Prikladný pohyb. Neodvislé kruhy v Segedíne pracujú na tom, aby sa voličia osvedčovali, že oni nepríjmu ani povozného, ani vôbec žiadneho hostenia od svojho kandidáta. Oni chcú od ablegáta, aby pracoval a zastával ich na sneme tak, ako sa patrí, a nežiadajú od neho, aby ich krmil a prípadne sa i hmotne zničil. Takýto ablegát hľadá potom zotaviti sa, zastáva záujmy svoje a málo dbá o záujmy voličov. Vrelo odporúčame aj slovenským veličom nasledovať ten vzorný príklad.

Lúpežná vražda. V Dendaši za bieleho dňa dvaja lotri prepadli manželku kupca Maxa Oesterreichera, keď tohoto nebolo doma. Na krik ženy dobehli ľudia, ale kupcová bola už strašným spôsobom zavraždená. Jedného lotra poviažali, druhý uskočil, ale podvečer chytili a uväznili aj tohoto. Oba len nedávno boli vypustení z illavského žalára.

Nebezpečnosť atramentu. Druhý atramentu obsahujú v sebe plesnivé huby a bakterie, obzvlášte však atramentu, ktorý nachodí sa v otvorenom kalamári. Keď z takého atramentu zaštepíme do zvierat, ony onedlho zahynú. Mnohé deti majú tú zlú obyčaj, že pero berú do

úst, alebo že atramentovú machuľu slížu. Tým spôsobom bakterie dostanú sa do žalúdka, a keď aj nezapríčinia otrávenie krvi, ale môže zapríčiniť základ vážnej nemoci. Rodičia a učitelia mali by pri každej príležitosti vystríhať deti pred týmto zlozvykom.

Pút na Maria Bešňov. 14-ho augusta pojde processia z chrámu pp. Františkánov (IV. okres) na Maria Bešňov pod vedením pána Irénusa Majzon (bývalého slovenského kazafela). Tí, ktorí sa na tejto sv. púte chcú súčastniť nech sa dostavia 14-ho augusta ráno o 6-tej hodine do chrámu pp. Františkánov, kde bude sv. omša za pútnikov a o pol 7 hodine sa v mene Božom pohne. *A. Rösler*, spevár.

Zo segedínskeho väzenia oznamujú, že v Hviezdovom žaléri je nateraz 37 nazarénov, ktorí odopreli nositi zbraň. Títo rabi že sa všetci držia príkladne. Istý Štefan Sánta vysedel tam už päť rokov, druhý raz namerali mu tri roky, ktoré v oktobri vypršia, potom ho zase oblečú do vojenských šiat, a ponevác zase nebude chcieť nositi zbraň, pošlú ho na dva roky do žalára, tým si ale už celú svoju desaťročnú vojenskú povinnosť vyslúži v žalári a bude vyslúženým vojacom. Potom ho už nesmú nútiti do vojenskej služby. Aj ostatní nazaréni držia sa toho, a len zriedka stane sa, že daktorého žalárovanie zlomí a sa poddá.

Presvedčil som sa, že reumatické bolesti a opuchliny v chrbte a na rukách u mojej manželky sa doprosta stratily a kruté bolesti prestaly.

Tento podakujúci pripis upravil pán Jan Hnalik, majster murársky v Suche na pána Alberta Müllera v Budapešti, V., Jägerská u. 42 vynálezcovi dvojnásobno-elektro-magnetického križa R. B. N. 86967, čo našim ct. čitateľom v známosť uvádzame.

Pút do Lourdes-u v roku 1901.

Pod vedením veľkomožného a prevelebného Pána **Jozefa Skarda** prepošta-farára šaštinského, akožto duchovného správcu pútu.

Čas odchodu je 26. augusta. Príchod: 9. septembra 1901.

Smer cesty:

Ta: **Budapešť—Prešporok—Vieden—Linc—Salzburg—Innsbruck** (odpočínajúca stanica) **Einsiedeln** milostné miesto **Lyon** (odpočínajúce miesto) **Lourdes**.

Zpátky: **Z Lourdesu po Genf** ten istý smer čo hore. **Z Genfu po Zürich** (odpočínajúca stanica) **Sargans**, odtiaľto tá istá, čo do Budapešti.

Ceny sú nasledujúce:

	I. trieda	II. trieda	III. trieda
Z Budapešte	464.50 kor.	351.— kor.	200.— kor.
Z Prešporku	451.— «	342.50 «	194.— «

V týchto cenách je:

1. Cena cestovného listka.
2. Opatrenie v hôteloch za 8 dní: V Innsbrucku, Einsiedli, Lyone, Genfe a v Zürichu jeden a jeden deň, v Lourdesu ale 3 dni.
3. Príležitosť od železničnej stanice do hôtela, tam, kde to okolnosti požadovať budú.
4. Zavezenie batožiny od stanice do hôtela a zpät.

Prihlásiť sa možno do 5. augusta 1901. pri duchovnom vodcovi pánovi prepoštovi Jozefovi Skarda.

Býva v Šaštine (Sasvár), kde dostaf i obširnejší programm.

Slovenské kázne tiež budú.

DOPISY.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Krešťane».

V čísle 28 om «Krešťana» na str. 4. som prečítal článok: «Chamberlein o židoch». Pán pôvodca tohoto článku píše v ňom medzi iným i to, že keby sa bol ten učbár na bukareštskom vŕseučelišti na mňa obrátil, že by som mu ja lepšie posvietil na gazdovania židov, nežli mnohý učenec, ktorý bojí sa pre strach židovský písať pravdu. Keby sa bol ten učbár na mňa obrátil a sa ma spýtal, «či má sa dať rumunským židom úplná politická svoboda a pri tom dovolenia, aby mohli byť majitelia pozemkov?», dal by som mu tú odpoveď, jakú dáva nemecký filosof Fichte. Fichte píše: «Dať židom práva občianské, mohlo by sa len tenkrát potkať s prospechom, keby sa im všetkým za jednu noc hlavy odrezaly a také nasadily, v ktorých by nebolo ani jedinej židovskej myšlienky». Tedy vy Rumuni tam v Rumunsku, najprv odrežte všetkým židákovi hlavy a nasadte im také hlavy, v ktorých nebude ani jednej židovskej myšlienky a len potom, ale prv nie, len potom im môžete dať úplnú politickú svobodu, a dovolenia, aby mohli byť i majiteľmi pozemkov. Jestli im však jejich židovské hlavy necháte, a politickú úplnú svobodu dáte, tak sa dopustíte toho najväčšieho bláznivstva, tej najväčšej — jaká sa len pomysleť môže — hlúposti, všetkým právom sa vám nadať môže, že ste tí najľúpejší tökfilkovia a tak beda by vám bolo. Vezmite si odstrašujúci príklad z nášho už celkom sožidovsteleného maďarorságu, tu boli tiež takí tökfilkovia, ktorí sa dopustili tej najväčšej hlúposti, že dali židákovi úplnú politickú slobodu a dovolenia, aby mohli byť i majiteľmi pozemkov, a hľa, židáci priviedli celý maďarorság na kraj nad hroznú priepasť i morálnej i materiálnej, mravnej i hmotnej zkazy a záhuby. O našom sožidovstelenom orságu platí, čo píše Herder: «Ministerstvo, v ňomž žid je všetko, domácnosť, kde žid má kľúče k šatne a ku kase, okres lebo komisárstvo pri ňomž židia hlavné obchody vedú, universita, kde židia šantročia a peniaze požičiavajú, to všetko sú pontínske kalužiny, bahná, bariny, ktoré musia byť vysušené. Staré prislovie praví: «Kde mršina zdochlina, tam sletujú sa supové a kde hniloba, tam liahnu sa červy, hmyz, žížaly». Tieto slová Herdera platia veru o našom sožidovstelenom orságu. Celý maďarorság je už taká pontínska kalužina, bahno, barina. Mršina zdochlina na ktorú sletujú sa supové. Hniloba, v ktorej sa liahnu červy, hmyz, žížaly. Takáto je naša Ugria.

Rumuni! Jestli chcete, aby i vaša Románia bola

taká, aby i vaša Románia bola privedená na kraj, na hroznú priepasť i mravnej i hmotnej zkazy a záhuby, aby i vaša Románia bola pontínska kalužina, bahno, barina, aby i vaša Románia bola taká mršina zdochlina v jejžto hnilobe liahnu sa červy, hmyz, žížaly, nuž budte len takoví tökfilkovia, dopustte sa tej najväčšej hlúposti, dajte židákovi úplnú politickú slobodu a dovolenia, aby mohli byť majitelia pozemkov. Myslím však, že vy Rumuni nebudete takí tökfilkovia, takí hlupáci, jakí boli u nás tí, ktorí židov emancipovali, im úplnú politickú slobodu dali a dovolili, aby mohli byť majitelia pozemkov. Nebudete, jako hovorím, takí tökfilkovia, takí hlupáci. Myslím, že viete čo sú židia. Napoleon I. praví o židoch: «Židia sú to najpodlejšie plemeno na svete. Rasa, fajta, hanobiaca človečenstvo». Pohanský spisovateľ Tacitus menuje židovský národ: «Gens deterrima. Odium generis humani», (Tacit. hist. V. 8.) t. j. «Národ najpodliackejší. Nenávisť pokolenia ľudského».

Pravdivé je naše prislovie o židoch: «Čo sú húsenice v zahrade, to sú židia v krajine. Čo je myš vo pšenici, to je žid v obci. Čo je tehor medzi sliapkami, kurami, to je žid medzi kresťanmi». Veru, že i o nynejších židoch platia slová sv. Jána ev. miláčka Pána: «A rúhajú sa tebe», totižto Kristu Pánu, «tí, ktorí sa pravia byť židia a nie sú, ale sú sberba satanášova». (Apocalips. 3. 9.) Nuž milí Rumuni! pýtam sa Vás, či by ste mohli byť takí tökfilkovia, takí hrozitánski hlupáci, aby ste židákovi, tejto «sberbe satanášovej» dali úplnú politickú slobodu a dovolenia, aby mohli byť majitelia pozemkov? Odstúp to od vás! Ja myslím, že Vy takí tökfilkovia, takí hlupáci nie ste, ani nikdy nebudete, a tedy ani nikdy židákovi úplnú politickú slobodu nedáte a nedovoliťe, aby mohli byť majiteľmi pozemkov. To len u nás v našom sožidovstelenom orságu boli a sú takí tökfilkovia, takí hlupáci, ktorí židákovi úplnú politickú slobodu dali, a tým celý maďarorság i do morálnej i do materiálnej zkazy a záhuby uvrhli. Celý maďarorság upí dnes v tyranskom otroctve židovskom. Celý maďarorság je otrok židovský.

Môhol by som tu ešte viac o židoch písať, ale myslím, že je i toto dosť. Odporúčam tento môj dopis onému bukareštskému učbárovi a celému rumunskému národu si pozorne prečítať a o ňom rozjímania a úvahu si urobiť. Ale nielen Rumúnom, lež i všetkým v Ugrii bydliačim národom si ho prečítať a rozjímania i úvahu si o ňom urobiť odporúčam.

Malenovice (Morava).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

S veľkou úctou prosím slávnú Redakciu nášeho všeobľúbeného «Krešťana», by ráčila mojich pár riadkov uverejniť.

Dosť smutne nám to prichádza v našej uhorskej krajine, keď božia jar nastáva a my robotní ľudia, Slováci z Uhár musíme ísť jak do vyhnanstva, keď nemôžeme pre úžeru krivonosov a neslýchané dane vyžiť v našej krajine uhorskej, tak že v tom čase nejeden sa

nemôže ani so svojimi domácimi rodičmi, manželkou a dieťkami pre žiaľ srdca slzami zaliatého ani rozlúčiť, lebo nevie, či sa živý späť navráti, alebo svojich domácich živých najde. Jak to aj z našej poctivej obci Pobedíma vidieť, keď sa už odbierame na vyhľadávanie chleba každodenného do Čiech, Moravy a Rakúska.

A tak sa už rozlúčime, vysadneme na vlak a niekdy sa ozreme. Už už prichádzame do inej krajiny, a jak tam človek príde, hneď jakúsi radosť pocíti. Jak sa to aj so mnou stalo, keď som prišiel na to miesto robotné v Morave. Tu stretnem jedného pána vo veľkej službe postaveného a hovorím: «Pochválen Pán Ježiš Kristus!» On sňal klobúk, krásne zaďakoval: «Na veky Amen!»

Idem po dedine, vidím tam sklepy všeliakého tovaru, vidím šenky, sporiteľnu, ohňostroj mlátiaci a pýtam sa: čie je to? «Kresťanské a spolkové». Jaká je len tá spoločnosť kresťanská pravdivá dobrá!

Preto vás vyzývam vy kresťanskí sklepníci pre Boha živého, buďte spravodliví, ochotní pri všetkom, by ste si získali lásku ľudu svého i odplatu u Boha. Vy tiež ctené obecenstvo majte utrpenie pri niektorých veciach; pomyslime si pri všetkom na Pána Ježiša, že nám Jeho utrpením premnoho vyzýskal.

Jaj, sú len niektoré obce toho žiadostivé keď by mohly mať spolky! Jak sa mi aj moji kamaráti z obce Drahoviec sťažujú, že žiadneho spolku v obci nemajú. Z lásky k vám tiež privolávam pp. farári, by ste si spomenuli na slová slavne panujúceho sv. Otca Leva XIII., keď riekol, by sa v každej obci kresťanstvo v dobrom rozmáhalo, lebo ináč nebude nám možno vyviaznúť z tých úžerníckych pazúrov, len skrz poriadné spolky a spravodlivé voľby ablegátov.

Srdečne prosím sl. redakciu by sa nehnevla, že ju obťažujem mojimi riadky dlhými, ale ma k tomu jakási nadšená radosť ťahá, čo chcem sdeliť nie pre našu chválu, ale pre Pána Boha a Jeho milú Matku bl. Pannu Mariu, že nám to poprial dožiť v tomto milostivom roku. My sme tu zo 3 farností sídení Slováci: z fary pabedimskej, krakovskej a drahovskej.

Umiemili sme si v deň sv. Apoštolov Petra a Pavla ísť na posvätený Hostín. Tak sa nás vybralo vyše 30. O 5-tej hodine sme sa v miestnom chráme Pána shromaždili a tak bol dobrý prev. správca fary, že nám aj odznaku pútnického, to jest sv. kríža požičal. Potom sme kráčali v mene Pána z chrámu božieho so sprevádzaním vp. kaplána, ktorý nás láskave až za dedinu vyprovadil.

Potom nás ale krásnou rečou vystrojil, jak máme bojovať proti nepriateľom dušného spasenia a prosil bl. Pannu Mariu, by nám bola na pomoci a primlúvala sa za krajinu uhorskú a za ten náš prenasledovaný národ slovenský. Tak sme kráčali v mene božom medzi vybavovaním pútnických pobožností. Potom sme prišli do pekného mesta Holešova. Priam sa tam začínaly služby božie. Po sv. omši sme zas kráčali k svému cieľu na milostné miesto. Už o pol tretej sme boli v chráme. Po vybavení sv. spovedi krížovú cestu sme vybavili a brali sme sa na odpočívanie.

Ľudia z väčšej čiastky pod holým nebom nocovali na tráve, kde aj ja s mojimi niektorými kamarátami som si ľahol. Ale sa zobudím o pol jednej a čujem jakési hlasy. Idem do kostola a tam bolo tak ľudu, že by jablko nebolo spadlo na zem. Tu vidím všeliakého stavu osoby, ktorí z hĺbín srdca volali o prímluvu blah. Pannu Mariu, by prosila za nás u Syna svého — vtedy ma od radosti slzy zaliali.

Potom ráno sme sa v chráme Pána zas shromaždili. O pol 5-tej sa začínaly sv. omše. Bola to radosť, keď pri 11 oltároch sa vysluhovala obeta nekrváva! Potom sme pristúpili k svätému prijímaniu. Po prijatí Sviatostí Oltárnej sme sa odobrali z miesta milostného domov. Tak nám milí bratia, sestry nič inšie nepozostáva, len by sme sa utiekali k našej milej Matičke blah. Panne Marii, by prosila za nás za krajinu uhorskú. *J. G. Robotník.*

Odkazy redakcie.

Všetkým tým priateľom mojím, ktorí odo mňa dopisy očakávajú, musím odpovedať tu v tom smysle, že mi je teraz holá nemožnosť písať im. Čo bude neomylné treba napísať, napíšeme čím skorej.

Ľudák prievidzkého okresu, Prievidzký ľudák, Volič prievidzký. Vaše články boli nám vítané. Srdečne ďakujeme Vám. Ako vidíte upotrebili sme všetky. «Ozvenu prievidzkej voľby» dali sme za úvodník.

Dp. Jozef Kačka, Lazany. Takéto verejné osvedčenie je nám veľmi osožné. Ľudia vaši si tej pochvaly bez otázky v úplnej miere zaslúžili. Úfame sa, že viacero liberálnych voličov prievidzkého okresu prihlási sa k nám. Bolo by želateľné, aby takíto tiež verejne v novinách uverejnili potom svoj príhlas. Im samým slúžilo by to k veľikej česti a iných povzbudzovalo by ku podobnému mužskému rozhodnutiu.

Pltník. Že sa naše úvodníky tak páčia velebnému duchovenstvu na okolí vašom, to nám je veru nezaslúženou pochvalou. Nuž budeme sa usilovať stať sa hodnými pochvaly Vašej. Na tú druhú vec nemôžeme určite odpovedať. Ja proti presvedčeniu nemôžem mlčať o krivdách hnusno klamaného a posmievaného ľudu slovenského. To neurobím ani za peniaze, ani za priazeň ľudskú, ani na hrozby a ponosy niektorých pojašencov, Nemôžem a nebudem mlčať už ani preto, lebo moje pevné presvedčenie je, že záhuba slovenského ľudu a nepriateľský smer voči nemu ohrozuje budúcnosť tisícročnej vlasti našej. Pozdrav!

Zaosek. Neráňte sa hnevať. V tomto čísle nepodávame od Vás nič. S tým prievidzkým slavným ľudom musíme sa zaoberať. Nechceli sme ani jedného dopisu ztadiaľ prenechať. Vec Prievidzanov je tak dôležitá, že k vôli tej ešte aj túto obeť odvážili sme sa priniesť.

Hasič. Prišla zpráva pozde, nemôhli sme ju upotrebiť.

Katolícki služobník. W. V budúcom čísle. Od vás dostávame častejšie dopisy a vo všetkých hrešite vždy na židov. Nuž nehrešite, to nič nestojí. Lež keby

vofaktorý žid váš musel zatvorit' krému preto, že by ste prestali chodiť k nemu, toto hľa by bolo inšie hrešenie.

Štefan Moravčik. Veľmi vďačne uverejníme už v budúcom čísle. Bodaj by sme takých článkov čím častejšie mali.

Ján Straka. Za poslanú pieseň ďakujeme. V tej druhej záležitosti ráčte pracovať tak, ako okolnosti Vám možnosť ukážu. Čo týče sa práve osoby našej, my na to tak nekladíme tolkej váhy.

B. M. O tom nepíšete, zdáľž bolí vás voľačo alebo nie. To musíme vedieť.

Mladý orol. Nemôžeme. Máme toho kopu už a veru aj lepšieho. Ste ešte len začiatok.

M. P. Dušik. Vy ste za obneskorili s dopisom, a nám zase volebné pohyby dávajú dost' látky. Dopis by sa lepšie hodil pre «Katolícke N.» Píšte o volebných pohyboch.

«**Ludák zakiaľ žijem.**» V budúcom čísle. Nepíšte nám že «Ludové Noviny», a nepíšte «Jozef Kerik», lež takto: Kresťan. Budapest, József-körút 35.

Spisy redakcii zaslané.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátit' obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fl'ša 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

u bratov Brüll
diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

PREDAJ.

Jeden dobre dôchodkový farbiarský kšeft z manglov i domom pre nemoc je hneď na predaj; v Bánovcých (Trenčianska stolica) u

Štefana Schmidta.

Založená 1735. *

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obýčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďačovníctvo to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na próbu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďačovníctva potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na próbu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčev bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

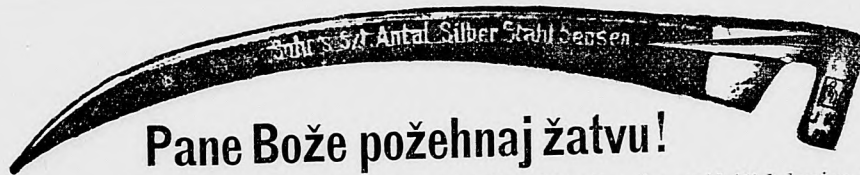

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať ječine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričínením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Ochranná známka

Pane Bože požehnaj žatvu!

vybavia v ten deň, v ktorý príjdu. Objednávateľa takto ešte aj z najďalších krajov 2—3 dňoch obdržia objednané kopy.

Adresa na objednávky:

SOHR JÓZSEF úrnak, Somogy-Szill.

Ceny „Svato-Antonských“ striebro-ocelových kôs sú nasledujúce: 60 65 70 75 80 85 90 95 100 cm. dlhé 90 kr. 95 kr. 1 zl. 1.05 zl. 1.10 zl. 1.15 zl. 1.20 zl. 1.25 zl. 1.30 zl.

Pri objednaní 5 kusov kosová fabrika zablatí poštové trovy; pri objednaní 10 kusov zaplatí nielen poštové trovy, ale aj jednu kosu dá na návdavok. Amergauská oslička je najprimeranejšia ku «Svato-Antonskej» kose, stojí 20 kr. «Diadal» striebro-ocelový prístroj na naklepanie nákova a kladívko za 85 kr. — Obrázkové cenníky zdarma pošlem.

Svedomitá, presná, a rychlá výsluha. — Úplná záruka.

Hľadám zamestnanie!

Som 28-roční r. katolik, ženatí otec jedného dieťaťa, som v slovenskej, uhorskej, nemeckej a poľskej reči v slove i v písme dobre zbehlý, tak tiež v počtovaní, doterajšie zamestnanie z 9¹/₂-ročným svedectvom na žiadostuhodným, láskavé dopisy prosím

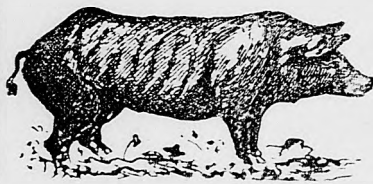
Florian Patyerek,

UJ-PEST,

== **Árpád-uteza 115. szám.** ==

Dáva sa do predaju **bašovský mlyn** novomestskej prepositúry. Kto by sa o ten kup zaujmal nech svoju ofertu spisobne dá na vedomie pánu advokátovi Lajošovi **Javorka v Novom Meste nad Váhom (Vágújhely).**

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznávaný liek

proti
dúlu sviň,

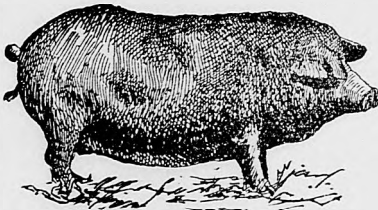
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielia

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaní, rheume, pri neduoch, krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organismus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. i s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

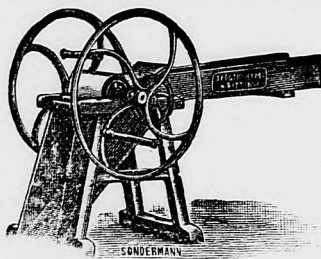
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mlát'ačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámánie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franko.

MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. **Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsenmegye.)**

Ti páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

OZNAMY

sa prijímajú

len u Vydavateľstva týchto novín.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaní, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, záduhu, i seblí, bladosťi závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

Nie tajní prostriedok!

I 20-ročne choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnosť, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierekou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42. M. Kálmán-u. na rohu.